

EILAND IN DE BINNENSTAD

Midden in het oude stadscentrum van Zwolle ligt een bijzondere tuin: de Aldo van Eycktuin. Deze stille en kleurrijke plek wordt door de bewoners van de omliggende huizen zelf onderhouden. Iedereen kan er doorheen lopen en genieten van de rust en de planten. "Wandelaar sta stil, kijk rond en verbaas je niet als je vogel of vlinder wordt."

De historische stadskern van Zwolle is een pareltje. Wie er oog voor heeft, ziet overal sporen van een roemrijk Hanze-verleden. Dat is weleens anders geweest. Vooral het noord-westelijke deel van de Zwolse binnenstad was in de jaren zeventig van de vorige eeuw flink verpauperd. Ook het gebied tussen de Nieuwstraat, Waterstraat en Steenstraat was ooit een treurig stemmende plek. Als je er nu rondwandelt, krijg je een totaal ander beeld. Dat is in de eerste plaats te danken aan de architect Aldo van Eyck, die dit deel van de stad renoveerde met respect voor het historische karakter en de bestaande, sociale structuur. De sfeer is er intiem en de nieuwbouwwoningen voegen zich bijna achteloos tussen de historische panden die wel behouden zijn gebleven. Maar er is meer dat dit stukje Zwolle aantrekkelijk maakt: op een binnenplein te midden van oude en nieuwere huizen is een bijzondere, gemeenschappelijke tuin aangelegd: de Aldo van Eycktuin.

Aardkleuren

De Aldo van Eycktuin werd in 2007 ontworpen door Harry Pierik. Daarvoor was het een sjofel veldje, dat voornamelijk dienst deed als hangplek. Dat moest anders, vonden enkele bewoners. De gemeente wilde er wel geld in stoppen, maar dan moesten de bewoners zelf ook een bijdrage leveren en een vakman inschakelen. Daarbij viel de keus op de Zwolse tuinontwerper Harry Pierik.

Harry Pierik heeft eigen, soms bijna tegendraadse ideeën. Trends zeggen hem niets. Hij gebruikt planten die door sommigen als ouderwets worden beschouwd en kiest kleurencombinaties die in strijd lijken met het gevoel van 'zo hoort het'. Toch vormen zijn tuinen een hechte eenheid met de omgeving. Misschien komt dat doordat hij in zijn ontwerpen uitgaat van wat er al aan groen aanwezig is en geen afleiding zoekt in onnodig gebruik van harde materialen. De Aldo van Eycktuin is een eiland van planten in een omgeving van steen. Schelpenpaden voeren je langs combinaties van oker, oudroze, oranje, purper en indigo. Donkerbladige vlier, *Heuchera*, *Berberis* en de rode pruikenboom vormen warme accenten. Een andere mooie, donkere struik die hier is gebruikt, is *Physocarpus opulifolius* 'Diabolo', waarvan het auberginekleurige blad in de herfst een oranje gloed krijgt. ❖

LINKERPAGINA:

Op de voorgrond *Brunnera macrophylla* 'Jack Frost' en de donkerbladige *Heuchera* 'Palace Purple'. Op de achtergrond onder andere *Helenium* 'Sahin's Early Flowerer', *Perovskia* en *Echinacea*. In het midden zijn de stevige aren van *Persicaria amplexicaulis* 'Fat Domino' te zien.

DEZE PAGINA:

BOVEN |

De naam van de tuin is een eerbetoon aan de architect. Het grote blad links op de foto is van de japanse wolmispel (*Eriobotrya japonica*), een matig winterharde, groenblijvende struik.

LINKS | Tuinontwerper Harry Pierik.

1 | *Buddleja* 'Nanho Blue', *Hydrangea paniculata* 'Limelight', *Helenium* 'Sahin's Early Flowerer', *Persicaria amplexicaulis* en *Persicaria microphylla* 'Red Dragon'.

2 | *Physocarpus opulifolius*.

3 | *Buddleja x weyeriana* 'Sungold'.

4 | *Ligularia dentata* 'Othello', *Persicaria amplexicaulis* en *Hydrangea macrophylla*.

"Jaren geleden was ik bij een lezing van Aldo van Eyck", vertelt Harry terwijl we langs een ovaalvormige eilandborder lopen. "Hij had het over de bouwstijl van de Dogon, een bevolkingsgroep in Mali, en over hun inspirerende kleurgebruik. Dat is me bijgebleven. Daarom heb ik deze kleuren, de kleuren van de Dogon, als uitgangspunt genomen bij de keuze van de planten."

Het warme geel van oker is terug te vinden in de kogelronde bloemen van *Buddleja x weyeriana* 'Sungold', die op verschillende plekken wordt herhaald. Deze vlinderstruik bloeit van juli tot september en het is net zo'n bijen- en vlinderlokker als de bekendere *Buddleja davidii*. Andere planten met warmgele of abrikooskleurige bloemen die hier groeien, zijn *Ligularia dentata* en de rozen 'Westerland' en 'Easy Going'.

Her en der staan lijsterbessen 'Joseph Rock', die amberkleurige bessen dragen. "Kennelijk zijn ze minder aantrekkelijk voor vogels", zegt Harry, "want ze blijven lang hangen."

Caryopteris, *Perovskia* en verschillende hortensia's nemen

de blauwtinten voor hun rekening. Roze en oranje tinten worden vertegenwoordigd door onder meer *Echinacea*, *Persicaria*, *Sedum* en *Helenium*.

Tegenstellingen

De architect Aldo van Eyck beschouwde het als zijn taak om tegenstellingen met elkaar te verzoenen. Bijvoorbeeld tussen oud en nieuw. Of tussen openheid en beslotenheid, laag en hoog, groot en klein. In de Aldo van Eycktuin speelt Harry Pierik op zijn eigen manier met tegenstellingen. Wat onmiddellijk opvalt als je de tuin binnenkomt, is het contrast tussen licht en donker. "Bij het ontwerp ben ik uitgegaan van enkele oude, hoge bomen die er al stonden", vertelt hij. "Ook de meeste struiken hebben we gespaard. We hebben alleen wat hazelaars weggehaald om meer ruimte te creëren voor bloeiende struiken. De bomen waren begroeid met klimop. Die hebben we uit de kronen getrokken. Zo voorkom je dat dat de bomen te veel wind vangen, waardoor ze zouden kunnen omwaaien. Om dezelfde

5

FOTO: GAP 6

FOTO: BRIGITTE RIESER; WWW.KLASSE-IM-GARTEN.AT 7

FOTO: TODD BOLAND 8

reden hebben we de hulsten, die een oppervlakkig wortelgestel hebben, teruggesnoeid tot een hoogte van zo'n 5 meter."

Als onderbegroeiing in de donkerste delen van de tuin gebruikt Harry onder andere de groene variant van *Aucuba japonica*. "Veel mooier dan de bekendere bonte vorm, bovendien kan deze struik met heel weinig licht toe en hij is ook goed bestand tegen droogte."

Samen onderhouden

Hoe werkt dat nu in de praktijk, zo'n gezamenlijke tuin die van alle bewoners en dus tegelijkertijd van niemand is? "Eens in de zes weken ben ik zelf met een enthousiast groepje van zo'n tien tot vijftien vrijwilligers in de tuin bezig", vertelt Harry. "Dat doen we op een zondagochtend en daarna drinken we samen een kop koffie met iets erbij. Behalve gezellig is dat ook goed voor de saamhorigheid."

De meeste tijd wordt besteed aan onkruid wieden. "En verder moet je natuurlijk regulerend optreden.

Hondstong (*Cynoglossum*) bijvoorbeeld, zaait zich hier als een gek uit en dreigt dan de heuchera's 'Caramel' en 'Palace Purple' te verstikken, terwijl die hier vanwege hun bladkleuren juist zo goed passen. Ook vrouwenmantel groeit de borders kapot als we hem z'n gang laten gaan."

Vaste bouwsteen in Harry's borders zijn persicaria's. "Die moet je ook in de gaten houden. Wel is de ene cultivar veel opdringeriger dan de ander. *Persicaria amplexicaulis* 'Roseum' bijvoorbeeld, kan zich enorm uitbreiden. Cultivars als 'Blackfield' en 'Inverleith' gedragen zich veel rustiger." Ook 'Orangefield' en 'Dikke Floskes', met forse, donkerrode bloeiaren, behoren tot Harry's favorieten.

Een karakteristiek stukje van de tuin is een grote border met struiken en vaste planten, waarvan het lijkt of ze op een helling zijn geplant. "Gezichtsbedrog", zegt Harry. "Ik knip - dat doe ik zelf - de struiken zodanig in vorm dat er als het ware een groene heuvel ontstaat, waardoor je het idee krijgt dat je door een valletje loopt." ♦♦

5 | *Persicaria amplexicaulis* (onder andere 'Dikke Floskes') tussen *Perovskia* en *Hydrangea*.

6 | *Rosa* 'Easy Going' bloeit eendeloos door.

7 | *Caryopteris x clandonensis*, een laatbloeiend heestertje met helderblauwe bloemen.

8 | *Sorbus* 'Joseph Rock' heeft amberkleurige bessen.

1 | Doorkijkje langs de meelbes (*Sorbus aria*) vanuit het schaduwdeel van de tuin.

2 | Door snoei- en knipwerk krijg je het effect van een glooiing. Links o.a. andere *Buddleja* x *weyeriana* 'Sungold' en *B.* 'Black Knight'.

3 | Beschilderd stroomkastje met daarop de regels van een speciaal voor de tuin geschreven gedicht.

4 | Ondanks het uitbundige kleurgebruik en de relatief kleine plantengroepen oogt de border als één geheel.

Het grove, zware snoeiwerk wordt door een hovenier gedaan. "Dat gebeurt in november. In de zomer snoeien heeft voordelen, maar als de bomen kaal zijn zie je beter wat je doet. We trekken dan ook de klimop weer uit de takken."

Je wordt hier overvallen door de stilte - het gezoem van insecten niet meegerekend. Als je vanuit het donkere gedeelte naar het licht kijkt, zie je van alles in het rond zweven en fladderen. Een merel landt op de hult.

De Aldo van Eycktuin heeft drie ingangen. Je kunt er binnenwandelen via de Waterstraat, de Bitterstraat en

via de Steenstraat (richting Onder de Bogen). Bij elke ingang staat een vrolijk beschilderd elektriciteitskastje (een project van kunstenares Rana Berends) met daarop enkele dichtregels van de voormalig stadsdichter Lenze L. Bouwers. "Wandelaar sta stil, kijk rond en verbaas je niet als je vogel of vlinder wordt" staat op één van de kastjes. Dat laatste zal waarschijnlijk niet gebeuren, maar stil blijven staan en je verbazen over deze bijzondere plek, dat is onvermijdelijk. *

Tekst: Fransje van Dorp
Beeld: Modeste Herwig e.a.